

Все життя – у праці

І знову на землю завітав березень. Непевним пензлем почав він розфарбовувати природу весняними барвами. Сіре небо вкрите важкими хмарами, дощ грає свою сумну мелодію; на душі тужливо, жодна справа не викликає цікавості... У такі миті хочеться випити гарячого чаю з вишневим або яблучним варенням, що турботливо приготувала бабуся, і поговорити з кимось близьким, з тим, хто може вислухати й дати мудру пораду. З хитрим і змовницьким виглядом я підходжу до дідуся, який захоплено читає газету, та говорю:

– Дідусю! Мені сумно, розкажи мені що-небудь цікаве!

– Мишко! Ти вже дорослий, можеш знайти собі справу самостійно!

Ну що ж, перша спроба не вдалася. Але я знаю напевно, що може мого дідуся змусити відірватися від читання улюбленої газети. Я підходжу до дідусевого комода, де на окремій полиці зберігаються його найкоштовніші речі: грамоти, відзнаки, медалі, ордени. Збираю все разом, підходжу до дідуся, сідаю поруч і вкрадливо вимовляю:

– Дідусю, розкажи мені про історію цих нагород. Їх так багато! Невже це все твоє?!

Дідусь відкладає убік газету, зручніше влаштовується на дивані й починає свою розповідь (погляд при цьому в нього стає мрійливим):

– Для того щоб зрозуміти історію мого життя, необхідно спочатку розповісти про те, як я потрапив до Харкова...

Народився я в Росії, у Білгородській області (мої батьки звідти родом), у родині робітника-електрика й домогосподарки. У нас було своє маленьке господарство, своє подвір'я, тому я щодня бачив, як нелегко заробляють люди гроші. Мати з ранку до вечора клопотала по господарству, а батько ще на світанку йшов на роботу. Приходив щовечора дуже втомлений. Воно й зрозуміло: то на самому кінці села електрику вибило, то в колгоспі агрегат перегорів, то раптово в сусідки-вдови проблеми із проводкою.

Що й говорити: руки в моїх батьків були золоті! І я дуже вдячний їм за те, що з дитинства передали мені свою повагу до праці, за те, що навчили досягати бажаної мети, йти вперед, не втрачаючи надії!

Коли мені було десять років, татові запропонували роботу електрика на Харківському заводі «Серп і молот». Звичайно, він одразу погодився, адже у великому місті перспектива влаштуватися на гарну роботу була значно реальніша.

Відверто кажучи, навіть зараз мені важко пояснити, чому я вирішив стати не електриком, а токарем (адже приклад батька завжди був перед очима). Напевно, я дуже хотів навчитися щось робити своїми руками й бачити результат своєї праці.

Тому після закінчення школи я в 1961 році прийшов на завод транспортного обладнання учнем токаря. Через багато років я можу з упевненістю сказати: якби я не вирішив цього, то не познайомився б із найближчою людиною в моєму житті – з майбутньою дружиною Любою. Саме Люба подарувала мені двох прекрасних дітей, сина й дочку.

У двадцять років я розпочав службу в армії. Тоді, в роки моєї юності, це було почесно. Кожний юнак мріяв служити Батьківщині, захищати її інтереси. Я з радістю та гордістю розпочав військову службу, хоча вдома залишилася дружина із сином-немовлям на руках.

Служив я спочатку під Тулою рядовим-сапером, потім у місті Володимирі в навчальній частині курсантом. Закінчив службу вже старшиною інженерно-саперних робіт, а на початку 1967 року продовжив служити у Забайкаллі (на кордоні з Китаєм).

Безперечно, було нелегко: зима, замети, лютий мороз. Але нам всі ці труднощі здавалися романтичною пригодою. Жили ми взимку в наметах; було дуже холодно, але ніхто майже не хворів, хоча до служби в армії в мене часто була ангіна й навіть кілька разів доводилося лежати в лікарні. Не страшно! Ми всі мужньо витримали ці випробування, бо в кожного була мрія повернутися до рідної оселі й побачити рідних, від яких лише в листах отримували ніжні звістки.

У червні 1968 року я демобілізувався. Повернувся до своєї родини, до коханих дружини й сина, а вже через два тижні пішов знову на рідний завод токарем 3-го розряду. Після служби в армії часом нелегко було робити складні деталі, але завдяки

завзятій праці через рік прийшла майстерність: спочатку призначили 4-й розряд, а потім 5-й і 6-й - найвищий розряд токаря.

У родині теж відбулися зміни: у березні 1970 року народилася в нас донька Наталка – твоя мати.

Час минав. Діти росли, на роботі – повага, друзі, учні. Через кілька років мене за сумлінну працю й організаторські здібності призначили бригадиром. Робота, скажу тобі, дуже відповідальна. Бригадир повинен був забезпечити всіх членів бригади (11 токарів) заготівлями, інструментом, матеріалом, а потім простежити за виконанням завдання відповідно до державного плану на 5 років (називався „п'ятирічкою”). Кожна бригада на будь-якому промисловому підприємстві повинна була чітко виконувати план і щороку брати участь у соціалістичних змаганнях. І я зі своєю бригадою не тільки виконував план п'ятирічки, але й сам виготовляв на верстаті найбільш складні деталі, за що одержав багато нагород, подяк і премій. Для поліпшення роботи на токарському верстаті я подав чотири раціональні пропозиції, які було впроваджено у виробництво.

Було приємно розуміти, що завдяки мені щось змінюється, щось рухається, працює. Зараз мало хто хоче бути токарем: ця професія перестала бути модною у сучасному суспільстві. Але без осей, шпильок, втулок, гайок, фланців і різних круглих деталей не можна зібрати автомобіль, поїзд, трамвай, літак та безліч інших виробів, які необхідні в побуті й на виробництві.

Так, багато часу сплинуло з тих пір.... Але я, як зараз, пам'ятаю все, чим жила тоді наша країна, те, над чим я віддано й наполегливо працював. Ось дивись: у тебе на колінах лежить усе моє трудове життя (у цю мить дідусь обережно торкається своїх нагород).

В 1970 році багатьох робітників відзначили ювілейною медаллю до 100-річчя від дня народження В.І.Леніна. Через те, що наша бригада завжди була лідером, мене нагородили нагрудними знаками «Переможець соцзмагання», а потім – нагрудними знаками «Ударник 9-ої п'ятирічки», «Ударник 10-ої п'ятирічки», «Ударник 11-ої п'ятирічки». Звичайно, ти, Мишко, повинен розуміти, що всі ці нагороди й подяки не дають просто так. Щоб тебе поважали й цінували інші люди, щоб вони прислухалися до тебе й твоїх порад, треба, насамперед, поважати людей, треба багато й завзято працювати над собою, досягати успіхів у своїй професії.

В 1976 році мене нагородили орденом Трудової Слави III ступеня. Але найбільш хвилюючий момент був тоді, коли в 1989-му році я одержав звання «Кращий бригадир Міністерства» із врученням почесного диплома Міністерства й ЦК профспілки, а в 1990-му році мене нагородили орденом Трудового Червоного Прапора за заслуги в створенні космічної системи «Енергія-Буран».

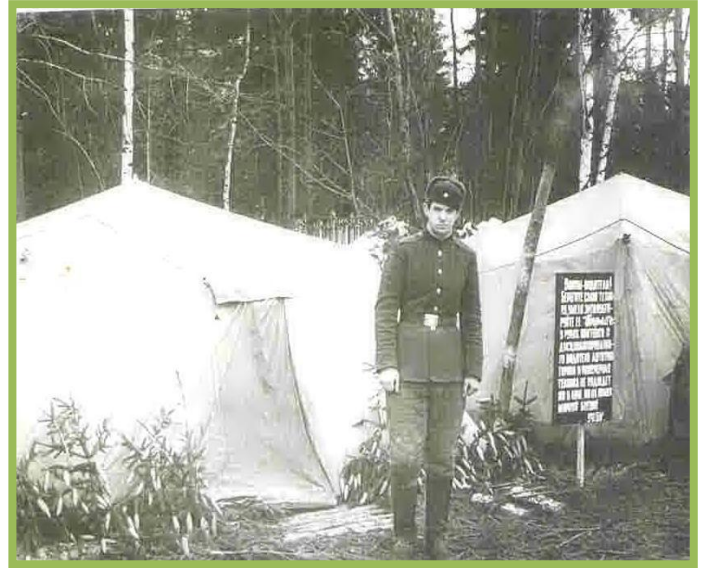
Ось такою довгою і водночас стрімкою була моя життєва історія...

Дідусь зручніше влаштувався на дивані, закрив очі й задоволено посміхнувся. Я дивився на дідуса й думав про те, яку величезну силу волі, яке непохитне терпіння і яку цілеспрямованість повинна мати людина, щоб досягти того, чого досяг мій дідусь.

Можу з гордістю додати, що трудові будні в мого діда ще не закінчилися. У 1992 році Косищев Анатолій Семенович звільнився із ХЗТО та розпочав працювати токарем в акціонерному товаристві «Ера», де працював 10 років, а потім, у 2002 році, продовжив діяльність токарем в АТ «Стабільні системи».

З 2005 року дідусь Толя оформив пенсію, але дотепер продовжує працювати за токарським верстатом і виконувати заплановані завдання. Йому, звичайно, важко діставатися на роботу, але дідусь так звик до свого колективу, так любить свою професію, що ніяк не може й не хоче відправлятися на заслужений відпочинок.

Сіре небо вкрите важкими хмарами, дощ грає свою сумну мелодію; а на душі – мир і спокій, тому що поруч сидить людина, яку я дуже люблю, пишаюся й ціную кожну хвилинку, проведену разом... Людина з великої букви!

Нелегка робота сапера

Вручення премії у Харківському цирку

Ударник п'ятирічок!

Переможець соцзмагань!

